

Posició comuna dels membres de l'OIDP en les discussions sobre l'agenda de desenvolupament després del 2015

La importància de la participació ciutadana i l'impuls democràtic en el marc de desenvolupament després del 2015

Els membres de l'OIDP feliciten la societat civil i els organismes internacionals per les discussions sobre els objectius de desenvolupament, tant per la forma com pel fons del debat. A fi de contribuir a perfeccionar aquest marc i a incloure la visió de l'OIDP, l'objectiu del qual és fomentar la difusió de la democràcia participativa entesa com la implicació dels ciutadans en la governabilitat. recuperant la confiança de la ciutadania en les institucions democràtiques i en els seus representants polítics, fem les reflexions següents:

- **La democràcia participativa**

La participació ciutadana és un dels pilars bàsics de la democràcia. De fet, les experiències participatives solen obtenir resultats molt positius quant als nivells de legitimitació i satisfacció democràtics. La participació ciutadana pot ser directa dels ciutadans o mixta, a través de mediadors com poden ser les associacions o altres òrgans.

La democràcia participativa atorga als ciutadans la possibilitat de participar, ja sigui opinant, deliberant o votant, en decisions que afecten el dia a dia de les seves vides. D'aquesta manera, es poden prioritzar les necessitats bàsiques de la ciutadania.

Que el conjunt de la societat es vegi involucrada en la presa de decisions és una necessitat per al desenvolupament social, econòmic i mediambiental. Un món sostenible és possible si existeix conscienciació entre els individus que componen les empreses, el sector públic i la societat civil. La col·laboració entre els diferents sectors comporta un reforç del teixit social, necessari per assolir el benestar en la vida pública.

Per tant, **la democràcia representativa no és suficient, sinó que s'ha de complementar amb la participació ciutadana.** Són els ciutadans els qui millor saben quines preocupacions i interessos tenen; per això, han de poder influir en el govern i fins i tot codecidir en funció dels interessos i les visions de la comunitat. Sense participació ciutadana es permet que prevalguin els interessos de les minories econòmiques més poderoses.

- **Transparència i participació**

Entenem que la transparència i la participació són dos conceptes indissociables. Si els governs no són transparents, no obren les dades ni la informació sobre la gestió pública, la participació no té sentit, ja que els ciutadans no poden opinar ni participar amb coneixement de causa.

D'altra banda, l'obertura de dades i la transparència per si soles no tenen gaire interès si no van acompanyades de la capacitat dels ciutadans per poder incidir en la presa de decisions, de polítiques que puguin modificar i millorar la realitat existent.

D'aquesta manera, apostem perquè els poders públics siguin transparents i obrin les dades per poder oferir una participació ciutadana realment efectiva, i que els dos àmbits (transparència i participació) es coordinin de manera transversal en els diferents àmbits de govern.

- **Descentralització a escala local**

És a escala local on es detecten els reptes de desenvolupament. La seva proximitat amb els ciutadans fa que les seves respostes s'adeqüin millor a les necessitats i els problemes de la població. Per això, és important que els organismes internacionals i les agències de cooperació ajudin a dur a terme un procés de descentralització política en l'àmbit del desenvolupament. La capacitat de diàleg de totes les parts implicades en els governs locals no és present en els governs centrals.

En polítiques de desenvolupament és fonamental la proximitat, ja que és necessari fer un seguiment exhaustiu dels objectius i de l'abast que tenen. Objectius que difereixen segons el territori del qual es tracta, qüestió per la qual l'autonomia local en temes de desenvolupament és un assumpte que s'ha de tractar. No obstant això, s'ha d'evitar que el procés de descentralització impliqui més burocratització, l'objectiu és que l'ajuda —no la intervenció— dels organismes internacionals i de les agències de cooperació representi una agilitació i una millora.

- **Comunicació i interiorització**

És necessari informar adequadament la població de tots els mecanismes de participació i de com funcionen. Un municipi pot tenir mecanismes ambiciosos i pràctiques participatives, però si la ciutadania no els coneix no els utilitzaran i perdran l'efectivitat que tenen. Per tant, creiem que la informació, l'educació i la sensibilització entre la població dels mecanismes de participació política és molt important, i decisiva per a l'èxit dels processos participatius.

Quant a la interiorització, fem referència a la necessitat que els responsables polítics i funcionaris dels governs assimilïn i apostin per la participació com un mitjà de més bon govern i no com una competència o un desafiament al seu poder.

- **L'ús de les noves tecnologies de la informació i comunicació (TIC)**

El canvi social i polític que comporten les noves tecnologies de la comunicació, com ara internet, els telèfons intel·ligents (*smartphones*) i totes les aplicacions associades, no s'han d'oblidar en els objectius de desenvolupament i poden ser una eina molt interessant per als processos participatius. A través d'aquestes tecnologies es pot compartir informació amb més facilitat (*open data*), comunicar millor o establir debats que evitin desplaçaments o infinitat de reunions que poden complicar els processos participatius.

En aquest camp encara queda molt per estudiar i emprendre a fi d'aconseguir millors resultats.

- **El rol dels pressupostos participatius**

Els pressupostos participatius permeten conèixer les prioritats de la població, alhora que s'incrementa la participació la consciència ciutadana. És una eina mitjançant la qual és possible garantir transparència, coresponsabilitat, coherència, eficiència i eficàcia en l'administració dels recursos públics.

Els pressupostos participatius es poden considerar un procés pedagògic per assolir més participació ciutadana en el futur, amb la perspectiva de crear governs en què hi hagi espais de cooperació entre ciutadans, organitzacions de la societat civil i governs, de manera que les qüestions més significatives siguin negociables.

No obstant això, el pressupost participatiu no és un procés fàcil d'implementar en qualsevol context, sinó que sovint és aconsellable la participació d'experts per verificar-ne una implementació correcta.

- **Avaluació**

Com tota política pública, les polítiques de participació ciutadana s'han d'avaluar de manera correcta i periòdicament per poder detectar els errors en la seva implementació i millorar-ne l'efectivitat.

Recomanem una avaluació de les pràctiques participatives, com una manera d'aconseguir un impacte més gran en el desenvolupament social, econòmic i mediambiental de les comunitats.

Per tot això, des de l'OIDP proposem reflectir la necessitat de donar suport a **l'autonomia dels governs locals** a través de processos de descentralització efectiva, a més de la necessitat que aquests governs locals s'obrin a la **governança dels seus ciutadans**. Per tant, des d'instàncies internacionals i nacionals cal promoure la participació ciutadana a través de la legislació, la distribució de recursos, la formació de professionals i el suport polític.

També proposem que tots els projectes de cooperació al desenvolupament incloguin sempre processos de **deliberació i codecisió** amb les poblacions afectades, perquè el projecte impliqui un apoderament dels ciutadans i també una millora de les seves condicions materials de vida.

Idees destacables:

- La democràcia local ha d'incloure elements de democràcia participativa.
- Els ciutadans són els millors actors per detectar les seves pròpies necessitats bàsiques.
- Per tant, una participació de baix a dalt (*bottom up*) és una bona estratègia per aconseguir el desenvolupament econòmic i social.
- Perquè els ciutadans puguin participar necessiten tenir informació i accés a les dades bàsiques de la seva comunitat.
- Els governs locals són els més propers als ciutadans, per tant, una descentralització de poder polític i recursos financers s'ha de dur a terme fins a aquest nivell de poder.
- A més de difondre i comunicar els processos de participació entre la població perquè siguin reeixits, és fonamental que els polítics i treballadors públics creguin en aquestes polítiques.
- La participació ciutadana no només és un mitjà per millorar la governança, sinó que també és una finalitat en si mateixa per millorar la qualitat democràtica.